

Foto: © Colourbox

Dette er TOPP

TOPP-studien er tilknyttet Folkehelseinstituttet, og har fulgt et utvalg familier i snart 18 år.

Studien har samlet informasjon om personlige egenskaper, følelser, oppfatninger og viktige hendelser, samt om hvordan det er å vokse opp i dagens Norge. Sammenstilling av opplysninger fra mange enkeltfamilier gir et bilde av hvordan ulike forhold bidrar til utvikling av både god psykisk helse og helseplager på et senere tidspunkt.

Studien startet i 1993 da mødre var på helsestasjon med sine 18 måneder gamle barn. Da svarte over 900 mødre på spørreskjemaet. Senere har de mottatt spørreskjemaer da barna var henholdsvis 2 ½ år, 4 ½ år, 8-9 år, 12-13 år, 14-15 år og 16-17 år.

De siste skjemaene skal besvares nå når barna er 18-19 år. Ungdommene har fylt ut egne skjemaer fra de var 12-13 år, mens fedrene fikk egne skjema fra ungdommene var 14-15 år.

På verdensbasis finnes det et begrenset antall studier som tar for seg risiko- og beskyttelsesfaktorer for barn, unge og foreldres psykiske helse. Enda færre fanger opp hele tidsspennet fra spedbarntid til tidlig voksenalder. Syv forskere jobber til daglig med datamaterialet fra TOPP-studien. Resultatene fra forskningen danner et viktig grunnlag for å bedre barn og unges oppvekstkår i Norge. I tillegg bidrar resultatene i den internasjonale kunnskapsproduksjonen.

Tusen takk for innsatsen!

Dere har sjenerøst delt opplevelser og erfaringer med oss gjennom 18 år og sju runder med spørreskjemaer. Derved har dere bidratt til ny kunnskap om utvikling av både trivsel og plager. Kunnskapen har dannet basis for artikler, fagbøker og også to rapporter som kan hentes på våre hjemmesider (www.fhi.no/toppstudien). Resultatene er i tillegg viderefremmet gjennom bidrag til stortingsmeldinger, avisartikler og foredrag. Informasjonen dere har delt med oss er således brukt til å bedre barn og unges oppvekstkår og hjelpetilbud. Det er tidkrevende å fylle ut lange spørreskjemaer. Jeg er takknemlig for arbeidet dere har lagt ned og den store tilliten dere viser oss!

Da jeg startet TOPP-studien i 1993 var kunnskapen om utvikling av ferdigheter og problematferd hos de yngste førskolebarna sparsom. For bare 10-15 år siden visste man lite om hvorvidt atferd som var til stede hos ettåringer forble stabil gjennom førskole- og skolealder og hvilke oppvekstforhold som var knyttet til endringer i væremåte. Vi manglet også kunnskap om gleder og belastninger ved å være foreldre til barn i ulike aldre. Slik kunnskap kan best innhentes fra studier av større utvalg som starter innsamling av informasjon når barna er svært små. Det brede temavalget og det lange tidsperspektivet i TOPP-studien gjør datamaterialet unikt. Jeg vil benytte denne anledningen til å takke alle dere som har bidratt og bidrar med så viktig informasjon – enten dere har vært med én, to, tre, fire, fem, seks eller sju ganger!

Vennlig hilsen
Kristin Schjelderup Mathiesen
Direktør for Avdeling for barn og unge og
Prosjektleder for TOPP-studien

TOPP-STUDIEN

Nyhetsbrev til foreldre 2010

Har deltatt i TOPP i snart 18 år

TOPP-mødrene mottar snart det åttende spørreskjemaet siden studien startet i 1993. Merethe Dalholt Bjørk fra Arendal har vært med fra starten og svart på spørsmål om seg og sin familie.

– Det har alltid vært greit å fylle ut skjemaene. Vi trenger kunnskap som kan hjelpe oss å bli bedre der vi ønsker det mest, det vil si hos våre nærmeste som oftest er familien, sier Merethe. Hun er mor til fire i alderen 7 til 18 år.

Fra venstre: Glenn (stefar/far til de to yngste) med Linnea (9) på ryggen, Merethe (mor til alle) med Lukas (7) på ryggen, Christian (17) og Maria (18).
Foto: Privat

TOPP er opptatt av familieliv i ulike livsfaser, og spørsmålene har endret seg i takt med barnets utvikling.

– Jeg synes temaene i studien er veldig relevante. Selv om jeg er yrkesaktiv har familien alltid vært det viktigste. Det er her jeg har min dypeste kjærlighet og mine største utfordringer! Selv i en «frisk» familie er det krevende å fylle alle oppgaver. Å lære mer om forhold mellom mennesker vil alltid være nyttig, sier Merethe.

Dere kan lese om flere resultater fra TOPP-studien i dette nyhetsbrevet.

Siste datainnsamling høsten 2010

I løpet av høsten vil dere motta et nytt spørreskjema i TOPP-studien (Trivsel og OPPvekst, barndom og ungdomstid). Dette er den åttende og siste runden. For hver datainnsamling blir opplysningene som samles inn mer verdifulle.

De fleste som ble med i undersøkelsen i 1993 har også vært med i de senere spørre rundene. Ved å svare på spørsmålene bidrar dere til å øke kunnskapen om hvordan ungdom og deres foreldre har det, hva som bidrar til trivsel og god psykisk helse, og hvilke forhold som virker negativt inn. Slik kunnskap

er viktig for alle som arbeider med å bedre helse, trivsel og oppvekstkår til barn og unge.

I tidligere runder har mange spørsmål handlet om barneoppdragelse og forhold ved barnet. Nå er barna mellom 18 og 19 år, og vi har viet større deler av spørreskjemaet til forhold som er viktige for foreldre. Vi spør om arbeid og helse, samt om viktige hendelser, personlighet, relasjoner og psykisk helse som vi også har spurt om tidligere.

Vi håper at flest mulig vil være med i denne siste runden også, enten dere har svart på alle eller noen av spørreskjemaene vi har sendt dere. Alle svar er like velkomne og nødvendige!

TOPP-studien
Divisjon for psykisk helse
Avdeling for barn og unge
www.fhi.no/toppstudien
Redaksjonen avsluttet i september

Utgitt av:
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Postboks 4404, Nydalen
0403 Oslo
Telefon: 21 07 70 00

Fotostripe: © Colourbox
Opplag: 1000 ex
Trykk: Nordberg Trykk
Layout: Grete Søimer

Foreldrenes erfaringer:

Resultater fra TOPP-studien

Foto: © Colourbox

Deltakerne i TOPP-studien har etter hver datainnsamling fått tilsendt hovedresultater fra de innledende analysene. Denne gangen handler tilbakemeldingene om opplevelser og problemer som mange familier hadde da ungdommene var 16-17 år gamle.

FORHOLDET TIL UNGDOMMENE

De fleste foreldre i TOPP-studien synes de har et godt forhold til ungdommene sine. 85 prosent av mødrene og 75 prosent av fedrene forteller at forholdet ofte eller alltid er preget av kjærlighet og varme. Fedrene rapporterer imidlertid noe sjeldnere at ungdommene kommer til dem for å få trøst, sammenlignet med mødrene. Fedrene opplever også noe sjeldnere at det er lett å forstå hva ungdommene deres føler. Likevel opplever begge foreldrene omtrent like hyppig at ungdommene setter pris på forholdet til dem.

Mange foreldre forteller også at ungdommene lett blir sinte på dem. Omtrent halvparten av mødrene og fedrene sier dette innimellom skjer i deres familie. Imidlertid forteller langt færre at de opplever at forholdet preges av en daglig kamp. Dette tyder på at selv om livet som tenåringsforeldre kan omfatte en del konflikter, er det sjelden at konflikten preger hele forholdet til ungdommene.

BELASTNINGER FØR OG NÅ

De fleste mennesker opplever perioder i livet med store belastninger. Det kan for eksempel dreie seg om en vanskelig arbeidssituasjon, økonomiske problemer, samlivsproblemer eller sykdom. I samtlige innsamlingsrunder har vi spurt mødrene om hvilke langvarige belastninger de opplever, og om hvor store belastningene har vært for dem.

I figuren "Mødrenes belastninger, før og nå, har vi gjengitt noen av svarene fra mødrene som besvarte spørreskjemaet både da barnet var halvannet år (T1) og senere i 16-17 årsalderen (T7).

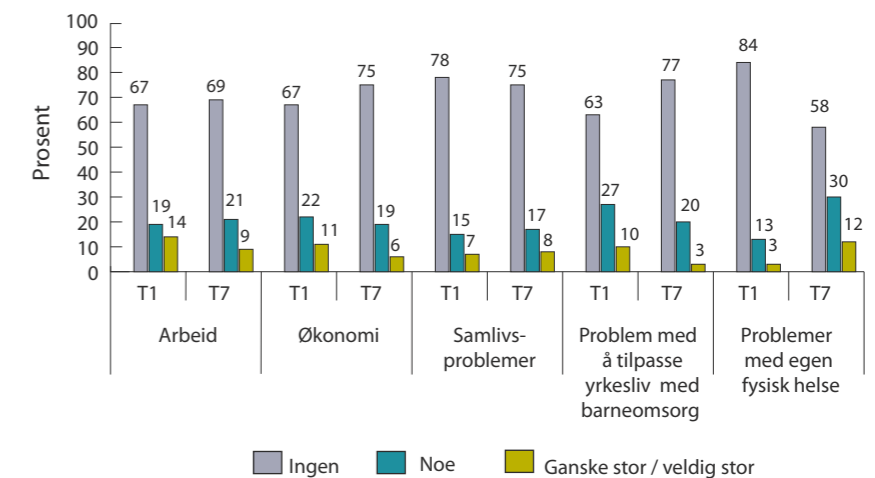
Med unntak av problemer med egen fysisk helse, beskrev mødrene hverdagen som noe mer belastende da barna var halvannet enn det som er tilfelle nå. Særlig var det vanskeligere å kombinere barnepass og yrkesliv da barna var små. Belastninger med tidsklemma virket sterkt inn på trivsel og psykisk helse. Som forventet oppleves dette mindre belastende etter hvert som barna blir eldre og mer selvstendige. Vi ser også at færre har problemer med økonomien i dag enn da barna var små. Andelen som oppgir å ha samlivsproblemer er imidlertid så å si lik på de to tidspunktene. På alle undersøkelsestidspunktene forteller nær en fjerdepart av mødrene at det i løpet av siste året har vært mye krangel, alvorlige samlivsproblemer, separasjon

eller skilsmisse. Det er langt flere mødre som opplever å ha problemer med egen fysisk helse nå, sammenlignet med tidligere. Omtrent fire av ti mødre oppgir at de har noe, ganske eller veldig store belastninger knyttet til egen helse nå, mens det samme gjaldt for kun to av ti mødre da barna var halvannet år.

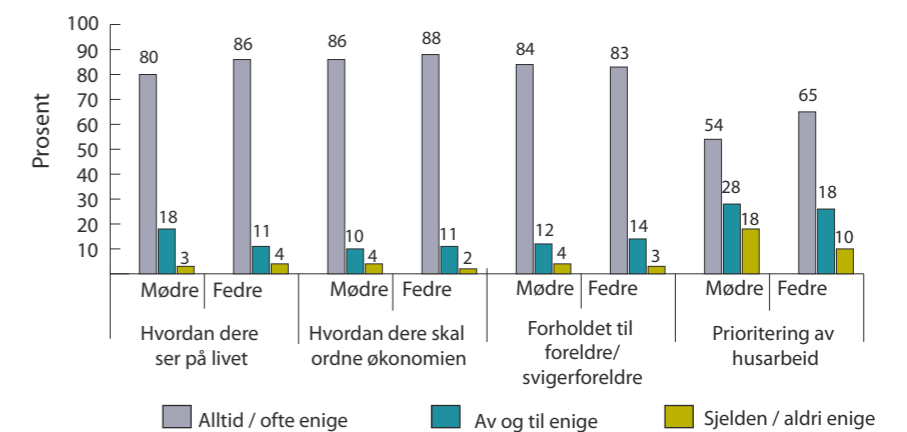
Da barna var 16-17 år svarte også fedrene på spørsmål om belastninger. Omlag seks av ti mødre og fedre opplever at det å ha for lite tid sammen med barna er en belastning. Både fedre og mødre oppgir bekymring for hva barna utsetter seg for, og bekymring for barnas fremtid, som noen av de vanligste langvarige belastningene.

SYMPTOMER PÅ ANGST OG DEPRESJON

Mestring av daglige problemer og opplevelse av å ha overskudd er viktig for god trivsel og selvfølelse. Det å være foreldre innebærer både positive og berikende opplevelser, men gir også ekstra påkjenninger. Mange foreldre har en arbeidskrevende og stressende hverdag som stiller store krav og som kan tappe en for overskudd. Mestring av belastninger og problemer avhenger av personlighet og tidligere erfaringer, så vel som av ytre omstendigheter som økonomi, arbeidssituasjon, boligforhold og forhold til naboer, venner og familie. I TOPP-studien brukes symptomer på angst og depresjon som mål på psykiske plager. Selv om det er vanlig å ha perioder med noen symptomer på angst og depresjon, er det omtrent 10 prosent av mødrene og fedrene i TOPP-studien som har symptomer som i betydelig grad går ut over daglig fungering og livskvalitet. Rundt 40 prosent av fedrene og 44 prosent av mødrene har noen symptomer. Det vanligste er å føle seg engstelig, anklage seg selv for ting, eller å føle seg nedfor.

Mødrenes belastninger, før og nå

Mødres og fedres opplevelse av enighet i parforholdet, prosent

ENIGHET I PARFORHOLDET

Både mødrene og fedrene ble bedt om å angi i hvilken grad de var enige med partneren sin om ulike aspekter i parforholdet. Svarene er gjengitt i figuren over.

De fleste forteller at de stort sett er enige med partneren på flere viktige områder i livet. Dette gjelder både for de som fortsatt bor sammen med barnets mor/far og for de som bor med en ny partner. Jevnt over er det en tendens til at fedrene oppgir noe større grad av enighet sammenlignet med mødrene, men denne forskjellen er ikke stor.

Størst er enigheten om hvordan man skal ordne økonomien. Her oppgir nær ni av ti at de ofte eller alltid er enige. Størst uenighet er knyttet til prioritering av husarbeid. Nær halvparten av mødrene oppgir at de kun av og til, sjelden eller aldri er enige med partneren om dette.